

דף כז

מה. א. עיר שכבשוה כרקום — מה דין הכהנות שבתוכה?

ב. אלו אישים נאמנים להעיד על השבויה שהיא טהורה ואלו אינם נאמנים?

עיר שכבשוה כרקום (=כובש הצר על העיר) — כל כהנות שנמצאו בתוכה פסולות. לדברי רבי יצחק בר אלעזר בשם חזקיה [דלא כרב מרי], יש חילוק בין כרקום של אותה מלכות וכרקום של מלכות אחרת. (לפרש"י, באותה מלכות אין רוצים לפגוע בבני העיר אלא כובשים לצורך מס הלכך מותרות, משא"כ של מלכות אחרת. ולפר"ח ור"ת, בשל אותה מלכות אסורה, שיש פנאי לבעול, משא"כ בולשת של מלכות אחרת שאימתה עליהם ואין להם פנאי). ולוי הוסיף תנאי, באופן שהקיפו את המקום באמצעי שמירה שא"א לברוח, כגון חיות ודברים המשמיעים קול. (לפרש"י הוא תנאי להתר, שהמלכות משגיחה שאף אחד מבני המשמר לא יוכל לגשת העירה ולפגוע בתושביה. ולפר"ח הוא תנאי לאיסור, שאין אפשרות לאף אשה לברוח מהמקום). ויש דעה שאינה מצריכה זאת. אמר רב אידי בר אבין אמר רבי יצחק בר אשיאן: אם יש שם מחבואה אחת — מצלת על הכהנות כולן, שהקילו בשבויה לתלות בכל אחת שנחבאתה. ונסתפק רבי ירמיה במחבואה שאינה מחזקת אלא אחת, האם דנים על כל אחת ואחת לתלות שנחבאתה אם לאו. ורצו לפשוט לחומרא ודחו. הרי"ף פסק לקולא וכדחייית הש"ס, שכן בשבויה הקלו. וכן נקט הרא"ש לעיקר. והביא שיש שפסקו שלכתחילה לא תנשא ואם נישאת לא תצא. אמרה לא נחבאתי ולא נטמאתי — נסתפק רב אשי האם אומרים 'מה לי לשקר' ואם רצתה היתה אומרת נחבאתי הלכך נאמנת, אם לאו. (ומסקנת ההלכה שנאמנת לומר טהורה היא מתוך שיכולה לומר נמלטתי כשנכבשה העיר או במחבואה הייתי. רמב"ם איס"ב יח, כח).

ב. אפילו עבד אפילו שפחה [של אחרים או של הבעל], וכן תינוק ותינוקת, נאמנים להעיד על השבויה שהיא טהורה. וכן אחיה ואחותה אביה ואמה נאמנים, אבל היא עצמה או בעלה אינם נאמנים. ועבד ושפחה שלה — לדברי רב פפי ורב אשי שנוי הדבר במחלוקת הברייתות. ולדברי רב פפא אינם נאמנים אלא במסיחים לפי תומם, וכן הדין בבנה ובבתה.

א. הרמב"ם (איס"ב יח, יט) והרי"ף והרא"ש פסקו כרב פפא. ויש שפסקו כרב אשי שהוא בתרא, ששפחה נאמנת.

ב. היא ובעלה אפילו מסיחים לפי תומם אינם נאמנים. תוס'.

ג. תינוק ותינוקת — כתב הרמב"ם שאינם כשרים להעיד אלא במסיח לפי תומו, והר"ן והרב המגיד השיגו עפ"י פשט הסוגיא שנאמנים אף בלא מסל"ת. (וע' אבני נזר אה"ע פו, ג-ח).

בלשת שבאה לעיר — דין חביות היין, נתבאר בע"ז ע.

מו. שני שבילין אחד טמא ואחד טהור, והלך אחד באחד מהם ועשה טהרות, ובא חברו והלך בשני — מה דינם?

שני שבילים, אחד טמא ואחד טהור, והלך אדם באחד מהם ונגע בטהרות, והלך חברו בשני ונגע בטהרות — אם נשאל כל אחד בפני עצמו, טהורים שניהם, כי יש להעמיד כל אחד מהם בחזקת טהרה. נשאלו שניהם בבת אחת — טמאים, שאי אפשר לומר טהורים אתם בזמן שאחד מהם ודאי נטמא. (ונראה שהוא מדרבנן, אבל מהתורה אפילו בבת אחת טהורים. תוס'; ר"ן. וכן הוכיח המשנה-למלך (אה"ש יט, ב) מסוגית הגמרא בניזיר).

- נשאל האחד על חברו — לרבי יהודה טהורים, (ואומרים לו טהור אתה, וממילא יבין שגם חברו טהור. רש"י פסחים), ולרבי יוסי טמאים, כאילו שאלו שניהם ביחד. (כן פירש רבא ואיתימא רבי יוחנן).
- א. הלכה כרבי יוסי. לגרסתנו רבי יוסי אומר שניהם טמאים. ואולם לגרסת ר"ח ראב"ן ור"ה רבי יוסי מטהר.
- פירשו התוס' [וכ"ה בתור"פ פסחים. ומרש"י לכאורה אין במשמע כן] שאם נשאל כאחד עליו ועל חברו — טמאים לדברי הכל, אלא מדובר ששאל על עצמו וטהרוהו ואח"כ בא לישאל על של חברו.
- ב. בכל אופן שניהם חייבים להיטהר, שמא יגעו שניהם בתרומה ואז היא נטמאת ודאי והאוכלה במיתה, וכן אם נגעו באדם אחד ונכנס למקדש — חייב. (תוס').
- אדם שאכל מתרומה שנגע בה זה ואחר כך אכל מתרומה שנגע חברו — חייב. (עפ"י מהרש"א. וע' מהרש"ל).
- יש אומרים שאם נגעו שני האנשים בטהרות של אדם אחד — אין מטהרים שתיהן, שהרי יש טומאה אצלו. (עפ"י משנה למלך — אה"ט ט).
- ג. מדובר שהטומאה ממלאת את כל רוחב השביל, שאין עובר בו שלא יאהיל. (רש"י). אבל אם יכול לעבור בו ללא שיטמא, אין כאן 'תרתי דסתר', ובכל אופן יש לטהר ברשות הרבים. (עפ"י ר"ש; פני יהושע. וע' תוס' רבנו פרץ פסחים).
- ד. היו שני השבילים רשות היחיד — שניהם תולים. (עפ"י חזון איש טהרות ה. וע"ע דבר שמואל — פסחים י; ברכת שמעון — ט).

דפים כז — כח

מז. האם מותר לכהן לדור בקירבת אשתו שנשבת ונאסרה לו או בקירבת גרושתו? מי נדחה מפני מי? וכיצד יעשו כאשר ישנם קשרי ממון ביניהם?

אשת כהן שנאסרה עליו משום שבוייה, מותרת לדור עמו בחצר אחת, ובלבד שיהיו עמו בניו ובני ביתו תמיד לשמרו. (כמעשה ברבי זכריה בן הקצב; רמב"ם איסור"ב יח, כה).
ודוקא בשבוייה הקילו הואיל והדבר ספק, אבל גרושת כהן לא תדור עמו במבוי, שלא יבואו לידי עבירה מתוך שמכירים זא"ז.

ודוקא בפנויה, אבל נישאת מותרת לדור עמו במבוי אבל לא באותה שכונה דהיינו שלשה בתים. (תוס' עפ"י ע"ז כא). והרא"ש כתב ששכונה גדולה ממבוי ובאשת איש החמירו יותר מבגרושה לכהן או מגרושת ישראל שנישאה ונתאלמנה או נתגרשה.
כפר קטן נידון כשכונה (אבל לא כפר בינוני. תוס').

היא נדחית מפניו, שטלטלת גבר קשה יותר משל אשה, מלבד אם היתה חצר שלה — הוא נדחה מפניה.

לוה הימנה בנכסי אביה — אינה נפרעת לאחר גירושיה אלא על ידי אחר. באה עמו הגרושה לדין — אמר רב ששת: אין מזדקקים להם. רב פפא אמר: משמתים אותם. רב הונא בריה דרב יהושע אמר: (אף. תוס') מלקים אותם על כך.
במה דברים אמורים — כשנתגרשה מן הנשואין, אבל מן האירוסין נפרעת על ידי עצמה (וגם מותרת לדור עמו. רמב"ם איסור"ב כא, כז), מלבד אם ידענו שלבם גס זה בזה.